සසර කළකිරුනු අමාත්‍ය භාර්යාව - සුමනා

එක් දිනක් බුදුරජාණන් වහන්සේ ආනන්ද ස්වාමින් වහන්සේ සමග රජගහ නුවර පිඬුසිඟා වඩිනා විට, එක් සූකර පෝතිකාවක් (ඊරියක්) දැක උන්වහන්සේ සිනහ පහළ කළ සේක. මෙය දුටු ආනන්ද තෙරනුවන්, තථාගතයන් වහන්සේ මෙසේ සිනහ පහළකිරීමට හේතුව විචාළ කල්හී උන්වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක.

"ආනන්දය, මෙම සූකර පෝතිකාව කකුසඳ බුදුරජානන්වහන්සේ ලොව වැඩ වසනා සමයෙහි කිකිළියක්ව ඉපිද, භික්ෂූන් දන් වළඳනා දාන ශාලාවක් අසල ගැවසෙමින් සිටියාය. දිනක් ශාලාව තුළ වූ එක් යෝගාවචර භික්ෂූන් වහන්සේ නමක් විදර්ශනා භාවනාවේ කර්මස්ථානය හඬ නගා සජ්ජායනය කරනු මෙම කිකිළියට අසන්නට ලැබිනි. තිරිසන් ආත්මභාවයක පසුවූ මැයට එම ධර්මය අවබෝධ කරගැනීමට භාග්‍යයක් නොමැති වුවද සතුටින් එම කර්මස්ථානයේ සිත යොමා සිටි බැවින්, එම කුසලයේ බලයෙන් තිරිසන් ආත්මයෙන් මිදීමෙන් පසු "උබ්බරී " නම් රාජකුමාරිකාවක් ලෙස උපත ලැබුවාය.

මෙම රාජ කුමාරිය දිනක් වැසිකිළි වලක අශූචිවල සිටි පණුවන් සමූහයක් දැක කළකිරී "පුළවක" සංඥාව උපදවා,එය කර්මස්ථානය කොටගෙන භාවනාව වඩා ප්‍රථම ධ්‍යානයට පත්වී, ධ්‍යානය නොපිරිහී කලුරිය කළ බැවින් 'බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජ ' බඹ ලොව උපත ලැබීය. ඉන් බොහෝ කළක් බඹ ලොව සමාධි සුවයෙන් ගතකළ ඇය එයින් චුතව කකුසඳ, කෝණාගමන,කාශ්‍යප යන තුන් බුදුරජාණන් වහන්සේලා ලොව පහලව, උන්වහන්සේලාගේ ශාසනයන්ද අවසන් වන තුරුම සසරෙහි සුගතින් මෙන්ම දුගතින්හී ද උපත ලබමින් සසර සැරිසරා, අද දින මෙලෙස ඌරු යෝනියේ උපත ලැබුවාය."

මෙලෙස අනවරාග්‍ර සසරෙහි, බියකරු බව දක්වමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උන්වහන්සේ පිඬුසිඟා වැඩි මහා වීථිය මධ්‍යයෙහිම,ආනන්ද හිමියන් ප්‍රධාන මහාසංඝ රත්නයට, සසරෙහි ආදීනව පහදා දෙමින් මෙසේ ධර්මය දේශනා කළ සේක.

"යථාපි මූලේ අනුපද්දවේ දළ්හේ
ඡින්නෝපි රුක්ඛෝ පුන රේව රූහති
ඒවම්පි තන්හානුසයේ අනූහතේ
නිබ්බත්තති දුක්ඛමිදං පුනප්පුනං "

"මුල ශක්තිමත්ව නිරුපද්‍රිතව තිබෙනා තාක් කල් කැපුගස නැවත නැවත නැගී ඒම, වැඩීම එහි ස්වභාවයයි. එලෙසම නිදන්නාක් මෙන්, එනම් අනුශය ලෙස චිත්ත සන්තානයේ සැඟවී පවතින තෘෂ්ණාව, නැවත

නූපදනා පරිදි අනුත්පාද නිරෝධයෙන් නසනා තාක් කල්ම, මෙම පංචස්කන්ධ දුක්ඛය නැවත නැවත ඇතිවීම එහි ස්වභාවයයි"

රජගහනුවර මහමඟ මධ්යයෙහි සිට මෙම ධර්මය ශ්රවණය කළාවූ ස්වාමින් වහන්සේලා ඇතුළු බොහෝ පිරිස් සෝවාන් ආදී මාර්ගඵල ලබමින්, නිර්වානාවබෝධයට පත්වූ බව ධර්මයේ සඳහන්වේ.

සූකර පෝතිකාවගේ ඉරණම මෙතෙකින් අවසන් නොවීය. මෙම සූකර පෝතිකාව එම ආත්මභාවයෙන් මිදී,මීලඟ ආත්ම භාවය ස්වර්ණ භූමි නම් රට,රජකුලයක උපත ලැබීය. අනතුරුව එයින් චුතව බරණැස් නුවර මනුෂ්ය දියණියක් ලෙසද, එයින් පසු ආත්මභාවයක සුප්පරක පටුනෙහි දිවිගෙවූ අශ්ව වෙළෙන්දෙකුගේ දියණියක් ලෙසද,එයිනුත් අනතුරුව කාවිර පටුනෙ නැවියකුගේ නිවසෙහිද උපත ලැබීය. මීලඟ ආත්ම භාවය අප ලක්දිව අනුරාධපුරයෙහි ඉසුරුමත් කුළගෙයක උපත ලැබීය.

ඒ වනවිට අප ගෞතම සර්වඥයන් වහන්සේ පිරිනිවී වර්ෂ 300 ක් පමණ ගතවී අවසන්ය. ඇයගේ එම ආත්ම භාවයද කෙළවර, ඇය යළි අනුරපුරයෙහිම දකුණුදිශා භාගයෙහි "ගෝකන්න" නම් ග්රාමයෙහි සුමන නම් කෙළෙඹියාගේ සුමනා නම් රූමත් දියණිය ලෙස උපත ලැබීය. ඇය උපත ලැබූ වකවානුව, දුටුගැමුණු අනුරපුරේ රජ වීමට ආසන්න සමයයි. අනතුරුව සුමන කෙළෙඹියා ගෝකන්න ග්රාමය අත හැර දිගාවැව 'මහමුනිගාමය' නම් ගමෙහි වාසයට පැමිනි බැවින් මහමුනිගාමය ඇගේද වාසභූමි බවට පත්විය.

සුමනා දියණිය වැඩිවියට පත්වන විට දුටුගැමුණු ලක්දිව රජු ලෙස අභිෂේකය ලැබීය. දිනක් මහ රජුගේ මහ ඇමතියෙකු වූ "ලකුණ්ටක අතින්බර" නැමත්තා රාජකාරියක් පිණිස මහමුනිගාමයට පැමිනි කල්හී, රූමත් සුමනාවන් දැක ඇය කෙරෙහි සිත් බැඳී ඇය සරණපාවා ගත්හ. එලෙස ඇය දුටුගැමුණු රජුගේ මහ ඇමතියකුගේ දේවිය බවට පත්ව ඔහු වසනා 'මහපුණ්ණ' නම් ග්රාමයට වාසය පිණිස පැමිණියාය.

දිනක් මහාවිහාර වාසී 'මහා අනුල' මහරහතන් වහන්සේ භික්ෂුන්ද පිරිවරා පිඬු පිණිස 'මහාපුණ්ණ' ගමට වැඩම කළ අවස්ථාවේදී ලකුණ්ටක අමාත්ය මාළිගයටද වැඩමකල සේක. මෙවිට පිණ්ඩපාතය පිළිගන්වනු පිනිස මාළිගයෙන් එලියට බට සුමණා දේවිය දුටු මහරහතන් වහන්සේ, ඇයගේ පෙර භවය සිය නුවණින් දැක ඇයට ඇසෙන ලෙස

"ඇවත්නි, මහා ආශ්චර්යයකි. සූකර පෝතිකාව ලකුණ්ටක අමාත්ය දේවිය බවට පත්ව සිටී".

මහ රහතන් වහන්සේ නමක කිසිදා නිශ්ඵල වදන් නොකියන බැව් මනාකොට දැන සිටි සුමනා දේවිය, තම කන වැකුනු එම ප්‍රකාශය පිළිබඳව මෙනෙහි කිරීමට පටන් මොහොතෙහිම ඇයට ජාතිස්මරණ ඥානය එනම් පෙර භවයන් සිහිකිරීමේ ඥානය පහළවිය.

ඉන් පසුව පෙර සසරෙහි තමා ගත කළ දුක්ඛිත ආත්ම භාවයන් සිහිවී මහත් කළකිරීමට පත්වූ ඇය, අනතුරුව තම ස්වාමියා වූ ලකුණ්ටක ඇමතිතුමාගේද අවසරය ඇතිව සසුන්ගත විය. නොබෝ කලකින්ම සුමනා මෙහෙනින් වහන්සේ තිස්ස මහාවිහාරයේදී දෙතිස ,සතිපට්ඨාන සූත්‍ර දේශනාව ශ්‍රවණය කිරීමෙන් සෝවාන් ඵලයට පත්විය. ඉක්බිති ලක්දිව ඇතිවූ දුටුගැමුණු එළාර යුද්ධයෙන් පසු , තම මව්පියන් විසූ ගෝකන්න ග්‍රාමයට නැවත වාසය පිනිස වැඩම කළාය. අනතුරුව කල්ලන මහා විහාරයේදී 'ආසිවිෂෝපම' සූත්‍ර දේශනාව ශ්‍රවනයෙන් සව් කෙලෙසුන් නසා රහත්භාවයට පත්ව මෙම බියකරු සසරින් සදහටම එතෙර විය.

සුමනා රහත් මෙහෙනින් වහන්සේ පිරිනිවන් පානා දිනයෙහිදී භික්ෂූන් , භික්ෂුනීන් , උපාසක, උපාසිකාවන් විශාල පිරිසක් එහි රැස්වූහ . එවෙලෙහි ඕතොමෝ අහසට පැන නැගී, තමා කිකිළියක්ව උපන් තැන් පටන් තම පෙර ආත්ම **13** ම මුල්කොට දම් දෙසා රැස්වූ පිරිස සංවේගයට පත්කොට පිරිනිවීය.

අප සර්වඥයන් වහන්සේ වරක් මෙසේ වදාළසේක.

"සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති
යදා පඤ්ඤාය පස්සති
අථනිබ්බින්දති දුක්ඛේ
ඒස මග්ගෝ විසුද්ධියා"

"සියළුම සංස්කාරයෝ අනිත්‍යයි යම් කෙනෙක් ප්‍රඥාවෙන් දකීද, එම විසුද්ධි සංඛ්‍යාත නිවන ඔහු දකින්නේය".

එනිසා අප්‍රමාදීව කටයුතු සම්පාදනය කොට සියළුම සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍ය ස්වභාවය අවබෝධයෙන්ම වටහාගෙන, ඒ අමිල නිර්වාණය සාක්ෂාත් කොට, අනවරාග්‍ර සසරින් හා සසර දුකින් එතෙරවීමට සියල්ලෝම උත්සහ කරත්වා..!!!

ජිනං වන්දාම ගෝතමං